

CONSULTATIE OVER TOEKOMSTIGE PENSIOEN WET

Vooraf wil ik aangeven dat ik geen jurist ben en ook geen fiscalist, actuaaris of iets dergelijks. Mijn commentaar is gebaseerd op gezond verstand, een universitair denk, ervarings en werkniveau en wat rekenwerk en huiswerk.

Ik zal in dit commentaar eerst ingaan op de veronderstellingen m.b.t. de situatie rond het huidige pensioensysteem de toelichting daarop en daarna op enkele aspecten zoals relatie met huidige wetgeving becommentarieren.

1 algemene veronderstelling

De tekst van geeft aan dat er een ernstig probleem is met de pensioenen waardoor al jaren de uitkering (en ook de opbouw) niet wordt geïndexeerd. Ik heb hier op twee manieren naar gekeken:

Op de eerste plaats naar de ontwikkeling van de waarde van het vermogen van de pensioenfondsen bij ABP, en hoe dat zich verhoudt met premie betaling, uitkering en rendement. Hierbij blijkt dat v.w.b. vermogens ontwikkeling /opbouw het geïndexeerd uitkeren maar een zeer beperkte invloed zal hebben hierop en in geen verhouding staat tot invloed behaalde rendementen. Als we dan beschouwen in hoeverre de huidige gepensioneerden de vruchten plukken van hun deelname in hun 40- 50 jarig werkzaam leven blijkt dat bijv. de pensioenuitkering van 75 jarige inmiddels meer dan 10 jaar niet geïndexeerd is. Hierdoor wordt een substantieel deel van het door hun opgebouwd pensioenvermogen niet aan hen uitgekeerd en verdwijnt dat geld uiteindelijk in de grote vermogens pot voor later. Oftewel voor de nu nog niet gepensioneerde deelnemers (dat laatste ervan uitgaande dat de middelen niet voor andere zaken worden aangewend en eigenlijk gebeurt dat laatste al een beetje door de verplichting om een deel te moeten beleggen in staatsobligaties)

De tweede manier van bekijken is de veronderstelling dat mijn eigen pensioenopbouw min of meer representatief is, dan wel vergelijkbaar is, met de opbouw van het leeftijdscohort van deelnemers waartoe ik behoor en daarmee in te schatten is in hoeverre die opbouw voldoende is voor de pensioenuitkering.

De berekening van de waarde van mijn pensioen op basis van de de door en voor mij gedane pensioenpremies en het hierop behaalde rendement blijkt voldoende te zijn om mij gewoon geïndexeerd mijn pensioen te betalen. Een volledige pensioen uitkering die gebaseerd is op mijn pensioenbepalend inkomen per januari in het jaar voorafgaande aan mijn pensionering. Waarbij ik het overigens nog steeds niet bepaald zuiver vind dat pensioenrekenlijftijd inmiddels is verhoogd geheel afwijkend van AOW leeftijd.

Ik kom op de volgende wijze tot een aantal conclusies in relatie tot veronderstellingen die volgens wetsvoorstel deze nieuwe wetgeving nodig maken:

Ik heb op basis van de door ABP in 2004 in UPO gerapporteerde waarde van mijn pensioen doorgerekend naar wat de waarde was op het moment dat ik in Jan 2020 met pensioen ging. Dit aan de hand van de door en voor mij betaalde premies en de hierop behaalde rendementen, zoals door ABP en DNB aangegeven. Dit vermogen is ruim voldoende om een volledig geïndexeerd pensioen uit te betalen tot aan statisch te verwachten overlijdensdatum en zelfs dan blijf er vermogen over. Dit alles bij een voorzichtig langjarig rendement van 4% en 2% inflatie/indexatie.

V.w.b. de doorsneepremiesystematiek is het m.i. onjuist te veronderstellen dat hierdoor de de jongere deelnemers meer betalen voor dezelfde pensioenopbouw dan de oudere deelnemers. Het omgekeerde is het geval. Zeker voor die deelnemers zoals ondergetekende die hun volledige pensioen bij hetzelfde (bedrijfstak) pensioenfonds hebben opgebouwd zou premiedifferentiatie of degressieve pensioenopbouw de situatie verergeren en dat is dus niet te rechtvaardigen.

Wanneer momenteel de gepensioneerde na een volledig dienstverband na 20 jaar uitkering overlijdt, resteert er nog steeds een aanzienlijk bedrag. Dit blijft achter in het pensioenfonds en draagt bij aan de reservevorming. Dit resultaat is eigenlijk niet zo verrassend. Dit is zelfs voorspelbaar. Wanneer de premie in het verleden is berekend is op basis van een rendementsverwachting van ca.3% terwijl het werkelijke rendement in de laatste 40 jaar op gemiddeld ca.7% is uitgekomen. Ja dan kweekt men onherroepelijk aanzienlijke overschotten.

Mijn stellige indruk is dat de door mij gemaakte berekeningen en de uitkomst daarvan, niet veel anders zullen zijn voor merendeel van de pensioen deelnemers en er dus in werkelijkheid voor de huidige deelnemers geen sprake is van een groot pensioenprobleem. Problemen die er zijn betreffen doorgaans overdracht van pensioen en om welke reden dan ook, of voor een tijd niet deelnemen aan een pensioen. Indien zich een trend ontwikkelt van sterk aflopend langjarig rendement waardoor vermogen bijv zou afnemen, dan is er voldoende tijd en ruimte om bij te sturen op premie en uitkering.

Het generieke pensioen probleem zoals dat nu wordt gepresenteerd wordt m.i. kunstmatig gecreerd door nu al jarenlang te doen alsof pensioenvermogen nauwelijks of niet zal renderen, terwijl de werkelijkheid van de afgelopen 10 jaar het tegendeel bewijst. Deze rekenmethodiek is bovendien niet in lijn met Europese regelgeving! Opmerkelijk is daarbij dat onze overheid nu al jarenlang verplichtingen oplegt om te beleggen in niet echt renderend (staats) obligaties desondanks behaalde de pensioenfonds langjarig behoorlijke rendementen.

Marktwaardering is voorgeschreven in artikel 126 van de Pensioenwet. Marktwaardering geeft veel hogere dekkingsgraden. Er wordt echter een marktrente van nu pakweg 0,3% voorgeschreven door DNB, maar daar ontbreekt een harde wettelijke grondslag voor. En ik zie dit dan ook allerminst een vorm van marktwaardering van de vermogensportefeuilles van pensioenfonds.

Het is triest te moeten constateren dat de inleiding van de wetgeving een verkeerde voorstelling van zaken geeft, waarop een kostbare en onvoorspelbare overgang naar een nieuw systeem wordt onderbouwd. Het ware derhalve beter geweest om binnen huidige systeem een aantal correcties (reele rekenrente op basis van langjarig rendement) toe te passen en overdracht pensioen en "verplichte deelname" beter te regelen.

Kort samengevat; dit wetsvoorstel is een onzinnige wijziging van een prima pensioenstelsel. Deze wijziging is ook nog eens moeilijk met de ICT-systemen van de pensioenfonds uit te voeren. Als je uitgaat van een voorzichtig langjarig rendement (als rekenrente) dan zijn alle problemen over. Dan hoeft er niet gekort te worden, is indexatie mogelijk en heb je geen nieuw stelsel nodig."

Pensioenfonds komen niet door een gebrek aan vermogen en vermogensrendement in de problemen. Maar door een onjuiste toepassing van voorschriften. Zij moeten bij het bereken van hun verplichtingen wel degelijk kunnen uitgaan van een aanmerkelijk deel van het rendement van 6 tot 7%.

Dat heet marktwaardering en is voorgeschreven in artikel 126 van de Pensioenwet. Marktwaardering geeft veel hogere dekkingsgraden. Er wordt echter een marktrente van nu pakweg 0,3% voorgeschreven door DNB, maar daar ontbreekt een wettelijke grondslag voor. En dit is dus allerm minst een vorm van marktwaardering van de vermogensportefeuilles van pensioenfondsen.

2. Invaren van pensioenaanspraken ondermeer in relatie huidg pensioenwet artikel 83, 90 en 90

Deze wetgeving betekent dat ik als deelnemer een individueel bezwaarrecht heb. De waarde van mijn pensioen (oude rechten) is gebaseerd op eerdere afspraken m.b.t. opbouw en daarbij heeft inmiddels zo'n 15 - 20 % indexatie op basis van discutabele rekenregels niet plaatsgevonden en dat heeft repercussies voor de uitkering. Die nog toe te passen dan wel in the halen indexatie maken dus deel uit van mijn pensioenrechten die gezien het langjarig historisch rendement dus uiteindelijk gewoon gehonoreerd dienen te worden.

Zoals eerder aangegeven is er voldoende vermogen is om geïndexeerd uit te keren tot de statistisch te verwachten overlijdensdatum en dan nog blijft er vermogen over.

Dat betekent enerzijds dat er nu al geïndexeerd kan worden en anderzijds dat bij invaren er vanuit dient te worden gegaan van de waarde van het gerendeerde pensioen vermogen en dat komt voor mijn leeftijdscohort, aardig overeen met de huidige pensioenuitkering inclusief volledige indexatie.

Op een andere manier invaren wat resulteert in een lagere pensioenuitkering kan dus niet mijn goedkeuring genieten en is reden voor het maken van dit individuele bezwaar. Temeer daar eenzijdig hiertoe besloten is in strijd met de wetgeving!

De taak van de pensioenfondsen de afgelopen decennia was het verantwoord beheer van de ingelegde gelden voor de deelnemers met de bedoeling om conform afspraak na pensionering deze tot uitkering te laten komen. De beleggingsresultaten gedurende de premie periode waren zodanig dat er voor het leeftijdscohort dat sinds jan 2020 met pensioen is gegaan (neem bijv een cohort van 5 jaar) meer dan voldoende vermogen aanwezig is (het gerendeerde deel dat zij hebben ingebracht) om tot overlijden deze groep te voorzien van en geïndexeerd pensioen met als uitgangspunt een beperkt toekomstig rendement op dit vermogen van 4% en beperkte inflatie/indexatie.

Hierbij moet worden geconstateerd dat bij een soortgelijke benadering voor alreeds wat langer gepensioneerden het aantoonbaar is dat het voor hun opgebouwde vermogen niet eens volledig tot uitkering zal komen voor hen en er dus een substantieel deel daarvan achterblijft in totaal vermogen van de pensioen fondsen. Oftewel dat er nu al sprake is van verschuiving van dit vermogen ten favuere van jongere deelnemers. Nu al wordt op deze manier gerechtvaardigde pensioenverwachtingen al jaren niet erkend, door nu al vele jaren niet te indexeren.

3. Wijze van beleggen:

De voorstellen die nu op tafel liggen suggereren dat er voor de deelnemers verschillende belegging strategieën gebruikt dienen te worden. Dit onder meer op basis van bijv. onderscheid tussen deelnemer die nog premie betaalt en deelnemer die inmiddels pensioenuitkering ontvangt. Dit is totaal overbodig.

Genoegzaam is in de beleggingswereld bekend dat je langjarig naar beleggingen moet kijken en daarbij is m.i. een vaststelling van een langjarig rendement een prima basis voor elke deelnemer in het fonds onafhankelijk van de leeftijd of het verschil in status premie betalende versus uitkerings ontvangende. Voor deze laatste zou zogenaamd beleggen in veilige obligaties bijzonder nadelig werken, net zoals de nu gehanteerde rekenrente die uitgaat van dat soort beleggingenrente en wat nu al desastreus uitwerkt voor de gepensioneerden!

Beleggen is een zaken van lange adem en maatgevend zijn dus m.i. langjarige rendementen die de jaarlijkse fluctuaties van rendement van deze beleggingen opvangen en dempen. (iets dat al jaren bewezen wordt!). Het afzonderen van vermogen dat bedoeld is voor al gepensioneerden en deze zogenaamd veilig beleggen is totaal overbodig!

Tenslotte een geweldig middel om de komende jaren de economie een boost te geven, is het onmiddellijke toepassen van de achterstallige indexatie en vervolgens gewoon indexeren. Dit is incidenteel een bedrag van naar schatting meer dan 30 miljard en daarna structureel meer dan 7 miljard dat dan terecht komt bij gepensioneerden (vaak lagere en middeninkomens) die dit vervolgens besteden in onze nationale economie en wat jaarlijks 2 a 3 miljard extra belastingsinkomsten betekent.

Conclusie

Mijn voorzichtige conclusie komt wellicht als mosterd na de maaltijd; namelijk dat een kostbare herziening van het pensioenstelsel helemaal niet nodig is, dat hierdoor de gepensioneerden door de eraan verbonden kosten een substantieel deel van hun pensioenuitkering dreigen mis te lopen en dat reparatie van huidig stelsel en aanpassing pensioenwetgeving in relatie tot overdracht pensioen bij wisselen werkgever en pensioenvorming voor ZZP'ers binnen huidige wetgeving ingevuld kunnen worden.

Ik heb door mijn rekenwerk een aardige indruk of zelfs inzicht gekregen in het verloop van individuele pensioenrekeningen/potjes over de periode van intreden tot overlijden. Er wordt in de publieke discussie wel veel gesproken over individuele potjes, maar realiseert u zich dat die pensioenpotjes die zich de afgelopen 50 jaar hebben ontwikkeld onder het vigerende stelsel resulteren in vaak hoge positieve eindsaldi die uiteindelijk terugvallen in het fonds i.p.v. ten goede te komen van de gepensioneerden die dit vermogen hebben opgebouwd met hun inleg en het daarop behaalde rendement.

Ik zet dus grote vraagtekens bij de wijsheid van het regeringsvoornemen het pensioenstelsel te herzien. Als u die overgang voortzet dan lijkt het me niet meer dan gerechtvaardigd dat er een individuele pensioenberekening wordt vastgesteld op basis van gedane inleg en het daarmee opgebouwd vermogen en dit dan ook wordt belegd conform een goed beleggingsregime zoals dat de afgelopen jaren is opgebouwd en niet in waardeloze obligaties met nauwelijks enig rendement of zelf negatieve rente.

Vermogens pensioenfondsen 1997 t/m 3 kwartaal 2020

Wie ziet hier een pensioenprobleem?

Jaarlijkse pensioenuitkeringen kunnen 50 jaar betaald worden uit pensioenvermogen, dat alle schokken kan opvangen.

Bronnen: statistieken DNB

